

Ecologia humana

Codi: 101271
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	3	1
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	4	1
2504235 Ciència, Tecnologia i Humanitats	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Hugo Valenzuela Garcia
Correu electrònic: hugo.valenzuela@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Sara Maestre Andres
Sandrine Laure Gallois

Equip docent extern a la UAB

Álvaro Fernández Llamazares

Prerequisits

No es requereix curs anterior, però es recomanen nocions d'Antropologia Econòmica i Història de l'Antropologia.

Objectius

El objectius del curs són:

- Conèixer el conjunt programàtic d'aportacions teòriques i d'estudis de cas etnogràfics clàssics de l'Antropologia Ecològica en la seva accepció temàtica i històrica.
- Conèixer algunes aportacions bàsiques de les figures més prominents en aquest camp - llurs aportacions teòriques, metodològiques i etnogràfiques.
- Conèixer de primera mà alguns treballs etnogràfics actuals i contemporanis que s'estan duent a terme per científics i investigadors, així com les problemàtiques més rellevants (ICTA i Departament Antropologia).
- Analitzar la realitat entre natura i cultura des de una aproximació multidisciplinària (ecologia, antropologia, etc.)

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per tal d'assolir els objectius planificats, en aquest cas en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Fer servir les eines digitals i interpretar fonts documentals específiques de manera crítica.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
2. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
4. Conèixer i comprendre la incidència de la cultura en els diversos sistemes institucionals d'intervenció mediambiental.
5. Conèixer la dimensió evolutiva de la diversitat humana actual.
6. Enumerar les teories sobre l'espècie humana i posar-les en relació amb la producció de la societat i la cultura.
7. Explicar els desenvolupaments disciplinaris i les tendències interdisciplinàries actuals de la crítica a la dicotomia cartesiana naturalesa-cultura.
8. Exposar en forma narrativa els resultats del treball, d'acord amb els cànons crítics de la disciplina i tenint en compte els diferents públics a qui van dirigits.
9. Expressar les idees amb un vocabulari específic adequat a la disciplina.
10. Identificar els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu desenvolupament històric i en les tendències interdisciplinàries actuals.
11. Identificar els processos diversos de relació entre les poblacions humanes i el seu hàbitat.
12. Identificar les tendències interdisciplinàries actuals compartides per l'antropologia i les disciplines socials afins en el camp respectiu.
13. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
14. Planificar la feina de manera efectiva individualment o en grup per a la consecució dels objectius plantejats.
15. Produir materials sobre les relacions entre població humana i medi susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions polítiques i de sentit comú en els seus respectius camps.
16. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
17. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
18. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
19. Reconèixer el caràcter cultural de les conceptualitzacions de la naturalesa i la societat.
20. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre la relació entre naturalesa, cultura i societat.
21. Valorar la fiabilitat de les fonts, seleccionar dades rellevants i contrastar la informació.

Continguts

El curs consta de diversos mòduls (que s'actualitzen cada any).

El mòdul 1 (Hugo Valenzuela), senta les bases fonamentals de l'Antropologia Ecològica i proposa definicions, precedents històrics bàsics i fonaments de les principals corrents (particularisme boasià, neo-evolucionisme, ecologia cultural, etnoecologia, post-estructuralisme, antropologia dels desastres ...) . Es presentaran estudis de cas i exemples etnogràfics clàssics. Paraules clau: teoria, ecologia cultural, neo-evolucionisme, casos. Metodologia: presentació de teories, lectures i debat. Avaluació: avaluació tipus test de continguts teòrics.

Mòdul 2. (Álvaro Fernández-Llamazares) aborda l'etnobiologia, un camp intrínsecament interdisciplinari centrat en la comprensió de les relacions dinàmiques entre els humans i la resta del món natural. Es presentaran els precedents històrics de la disciplina, el desenvolupament teòric i metodològic, i les contribucions a entreteixir els espais intermedis entre l'antropologia cultural, la biologia de la conservació i l'ecologia històrica. S'examinaran temes claus per a la disciplina com són el concepte de diversitat biocultural, els processos de canvi i continuïtat en els sistemes de coneixement indígena, o la transició cap a una etnobiologia descolonitzada, justa i antiopressiva. Paraules clau: diversitat biocultural, coneixement indígena , descolonització. Metodologia: classes magistrals, vídeos d'activistes i acadèmics indígenes i dilemes ètics a debatre en grup. Avaluació: assaig en relació amb un dels dilemes ètics presentats a classe.

Mòdul 4. Sara Maestre aborda l'ecologiapolítica de la conservació de la biodiversitat. S'explica l'evolució històrica d'una de les principals polítiques de conservació, les àrees protegides, els diferents models i la conceptualització implícita que representen de la relació naturalesa-societat així com els conflictes socials que generen. També s'examinen les noves polítiques de mercat aplicades a la conservació de la biodiversitat prenent com a exemple els bancs de conservació i se n'analitzen les idees conceptuals principals. S'aborden les controvèrsies que generen en termes de replantejament de la relació societat-naturesa, la pràctica de la conservació i la seva mercantilització. Es presenten estudis de cas. Paraules clau: ecologia política de la conservació de la biodiversitat, àrees protegides, conservació neoliberal, bancs de conservació. Metodologia: classes magistrals sobre conceptes claus, classes amb dinàmiques participatives que fomentin el debat. Avaluació: avaluació tipus test.

Mòdul 5 (Sandrine Gallois) aborda l'etnoecologia des de l'exploració dels coneixements ecològics locals: el que significa, que són, com s'estudien, i com estan integrats tant al món acadèmic com a les decisions polítiques. S'aporta una mostra de metodologies que hi ha per estudiar aquests LEK que integra diferents cossos de coneixements (científics, locals, indígenes, artístics...). Paraules clau: etnometodologia, LEK, coneixement local, etc. Metodologia: classes teòriques i pràctiques . Avaluació: activitat dinàmica o lectures

Metodologia

En aquest curs distingim entre classes teòriques dels mòduls, presentació de monogràfics aplicats i tutories individuals-grup.

Classes teòriques. A les classes teòriques es disposarà d'una introducció per part del docent, amb exemples i discussions amb els participants. En aquestes classes es recomanaran lectures en funció dels interessos dels participants. En aquestes classes s'utilitzaran transparències.

Ponències monogràfiques de blocs temàtics (teoria i recerques en curs): una part substancial d'aquest curs es dedica a la presentació, per part de investigadors (ICTA), de monogràfics basats en les seves pròpies recerques en el camp de l'ecologia i l'antropologia ecològica. Els monogràfics es tacaran amb alguna activitat pràctica avaluable i no recuperable (veure avaluació).

Seminaris de presentació de treballs: com a part de l'aprenentatge els alumnes hauran de presentar (en format docuemnt i oralment) i discutir textos fundacionals de la disciplina (d'una llista d'autors clàssic si contemporanis triats).

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20
Disseny d'exposició de recerques	22	0,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20
Tipus: Supervisades			
Elaboració de treball en equip	44	1,76	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20
Tipus: Autònomes			
Lectures materials	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20

Avaluació

Percentatge d'avaluacions:

30% - Parcial de contingut teòric del curs (dels mòduls)

40% - Pràctiques o activitats finals de cada mòdul: l'avaluació és apte/no apte. Aquestes activitats no són recuperables.

30% - Treball i exposició en grup monogràfic: sobre un autor (20%) i presentació (20%)

IMPORTANT:

Les qualificacions i resultats d'avaluació continuada es revisaran a classe - només en casos excepcionals i justificats es destinarà una tutoria o espai específics per les revisions de proves contínues.

Per ser avaluat l'alumne ha de superar 2/3 del curs i obtenir una mitjana superior al 5 a les diferents proves d'avaluació realitzades. Si l'alumne no supera 1/3 del curs serà NO AVALUABLE.

La nota final es comunicarà pel campus virtual de forma individualitzada i es programarà una sessió de revisió de notes, així com de re-avaluació, si escau. Fora d'aquestes dates programades, o vies, no s'atendran reclamacions ni revisions. Tanmateix no es contestaran correus electrònics relacionats amb l'avaluació. Els dubtes i les reclamacions seran atesos exclusivament a les sessió programada de revisió de notes.

Els treballs es faran a mans exclusivament mitjançant de l'opció "Lliurament d'arxius" del campus virtual que disposarà d'un període establert de vigència. Si no és possible fer l'enviament en el període establert es podrà lliurar en paper el dia del darrer examen.

Les casuístiques personals que puguin influir en el seguiment normal del curs per part d'un alumne particular (malalties, feines, qüestions personals...) es podran discutir amb el professor, que tractarà de donar una opció flexible al estudiant si està raonadament justificat. Ara bé, només es tindran en compte aquestes qüestions quan siguin, sobrevingudes i convenientment justificades (amb certificats formals) i, quan es coneguin amb antelació, es discuteixin amb el professor durant el primer mes lectiu de l'assignatura - no després ni al darrer moment. Si no es compleixen aquests requisits l'alumne serà avaluat com NA o Suspès.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació del contingut teòric en prova	30%	2	0,08	1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 21
Elaboración y presentación trabajos en grupo	40%	16	0,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20
Proves parcials pràctiques en base als mòduls temàtics	30%	6	0,24	2, 3, 4, 7, 8, 11, 14, 15, 17, 18, 19, 20

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA (*s'indica el nom complet per visualitzar a les autores)

Acheson, James M. (1981) "Anthropology of Fishing", *Annual Review of Anthropology* 10: 275-316.

Alegret Tejero, J.L. y Vicente Temprano Gutiérrez (1989) "La antropología marítima como campo de la antropología social", *Agricultura y Sociedad* 52: 119-142

Berkes, Fikret; Colding, J. and Folke, C. (2000) "Rediscovery of Traditional Ecological Knowledge as Adaptative Management", *Ecological Applications*, 10(5), pp. 1251-1262.

Brosius, Peter J.; George W. Lovelance and Gerald G. Marten (1986) "Ethnoecology: an Approach to Understanding Traditional Agricultural Knowledge", en Gerald G. Marten (1986) *Traditional Agriculture in Southeast Asia: a Human Ecology Perspective*. Westview Press. Boulder. Colorado.

Crumley, Carole L. (ed.) (2001) *New Directions in Anthropology and Environment: Intersections*, Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

Dove, Michael R., and Carl Carpenter (eds.) (2008) *Environmental Anthropology: A Historical Reader*, Malden, MA: Blackwell Publishing.

Ellen, Roy (1982) *Environment, Subsistence and System: The Ecology of Small-Scale Social Formations*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Ellen, Roy (1998) "Comments to P. Sillitoe: The Development of Indigenous Knowledge. A New Applied Anthropology", *Current Anthropology*, Volume 39, Numer 2.

Fairhead, James and Leach, Melissa *Misreading African Landscape. Society and Ecology in Forest-savanna Mosaic*. Cambridge University Press, 1996.

Haenn, Nora y Richard R. Wilk (2006) *The Environment in Anthropology. A Reader in Ecology, Culture, and Sustainable Living*. New York University Press.

Harold C. Conklin "Hanunóo Color Categories", *Journal of Anthropological Research*. Vol. 42, No. 3, *Approaches to Culture and Society* (Autumn, 1986), pp. 441-446

Ingold, Tim (1986) *The Appropriation of Nature*. Manchester University Press

Marten Gerald G. (2008) *Human Ecology. Basic Concepts for Sustainable Development*. London and New York: Eathscan, Primera edición 2001

Moran, Emilio F. (2006) *People and Nature. An Introduction to Human Ecological Relations*. Blackwell Publishing.

Orlove, Benjamin S. (1980) "Ecological Anthropology", *Annual Review of Anthropology* 9, 235-273.

Redclift, M. (1996) *Wasted: Counting the Costs of Global Consumption*. EarthScan: London.

Russell, Diane, and Camilla Harshbarger (2003) *Ground Work for Community-Based Conservation*, Walnut Creek, CA: Altamira Press.

Sánchez Fernández, Juan Oliver (1996) "Ecología y cultura", *Política y Sociedad* 23, pp. 51-64

Sillitoe, Paul (1998) "The Development of Indigenous Knowledge. A New Applied Anthropology", *Current Anthropology*, Volume 39, Numer 2.

Sponsel, Leslie E. y David Casagrande (2008) "Sacred places and biodiversity conservation". In: *Encyclopedia of Earth*. Eds. Cutler J. Cleveland (Washington, D.C.: Environmental Information Coalition, National Council for Science and the Environment).

Townsend, Patricia K. (2009) *Environmental Anthropology: From Pigs to Policies* (Long Grove, IL: Waveland Press, Inc., Second Edition).

Programari

- Word
- Excell
- GIS